

درس اول : من با دیگران ارتباط برقرار می کنم.

۱- وقتی که با دیگران ارتباط برقرار میکنیم..... و نظرات خودمان را درباره ی یک موضوع با آنها در میان می گذاریم.

جواب: خواسته ها- افکار

۲- چرا ارتباط با پدر مادر خواهر و برادر برای ما اهمیت دارد؟

جواب: چون می توانیم در تمام مراحل زندگی خود ، افکار و احساسات و خواسته های خود را با آن ها در میان بگذاریم و در کارهای خود از آنها کمک بگیریم و تنها نباشیم.

۳- مهم ترین راه ارتباط انسان ها با یکدیگر چیست؟

جواب: گفت وگو (کلام)

۴- هر گفت و گو چند طرف دارد؟ نام ببرید و توضیح دهید.

جواب: هر گفت و گو دو طرف دارد : ۱- گوینده : یعنی کسی که صحبت می کند. ۲- شنونده : یعنی کسی که گوش می دهد.

۵- دو مورد از قسمت های مهم گفت و گو را نام ببرید.

جواب: ۱- خوب گوش کردن ۲- خوب صحبت کردن

۶- در یک ارتباط خوب ، حالت های چهره و حرکات و رفتارهای ما نیز مانند **صحبت کردن و گوش دادن** اهمیت دارند.

۷- برای داشتن یک ارتباط خوب باید به چه مواردی توجه داشت؟

جواب: ۱- خوب گوش کردن ۲- خوب صحبت کردن ۳- حریم شخصی ۴- ارتباط غیر کلامی

۸- وقتی کسی با ما صحبت می کند لازم است به چه نکاتی توجه کنیم تا شنونده ی خوبی باشیم؟

جواب: ۱- به حرف های او دقت و توجه کنیم.

۲- کلام گوینده را قطع نکنیم و صبر کنیم جمله اش را کامل کند و حرفش تمام شود

۳- به گوینده نگاه کنیم

۴- گاهی با تکان دادن سر یا سؤال کردن گوینده را تشویق کنیم که به صحبت خود با ما ادامه دهد.

۹- وقتی با دیگران صحبت می کنیم لازم است کلمات..... استفاده کنیم.

جواب: مؤدبانه

۱۰- در گفت و گو با بزرگترها باید از واژه ی..... استفاده کنیم.

جواب: شما

۱۱- انسان ها هنگامی احساس تنهایی می کنند که..... نداشته باشند.

جواب: ارتباط

۱۲- وقتی با دیگران صحبت می کنیم لازم است به چه نکاتی توجه کنیم تا گوینده ی خوبی باشیم؟

جواب: ۱- به شنونده نگاه کنیم.

۲- با صدای مناسب؛ یعنی نه خیلی بلند نه خیلی آهسته ، و نه تند و کند صحبت کنیم.

۳- منظور خودمان را روشن و واضح بیان کنیم

۴- زمان مناسبی را با برای حرف زدن با دیگران انتخاب کنیم.

۵- از کلمات مؤدبانه استفاده کنیم.

۱۳- حریم شخصی یعنی چه؟ مثال بزنید.

جواب: حریم شخصی هر فرد محدوده ای است که هیچ کس نباید بدون اجازه و رضایت او وارد شود مثلاً خانه ی ما حریم شخصی ماست.

۱۴- چرا افراد دوست ندارند ، دیگران درباره ی بعضی از موضوعات خصوصی شان از آن ها سؤال کنند؟

جواب: چون این موضوعات به دیگران مربوط نمی شود و در زندگی آن ها تأثیری ندارد.

۱۵- ارتباط غیر کلامی چه نوع ارتباطی است؟ توضیح دهید.

جواب: ما در حین گفت و گو بعضی از چیزها را بدون صحبت کردن با دیگران انتقال می دهیم. مثلاً با تکان دادن سر نشان می دهیم که حرف طرف مقابل درست است. به این نوع ارتباط، ارتباط غیر کلامی می گویند.

۱۶- ما می توانیم با رفتار و حالت های صورت خود چه چیزهایی را نشان دهیم؟

جواب: خوش حالی، غمگینی، دلخوری یا شادی

درس دوم: احساسات ما

۱- احساسات خوشایند و ناخوشایند چه تأثیری در ما دارند؟

جواب: احساسات خوشایند در ما تأثیر خوبی می گذارند و ما آن ها را دوست داریم اما احساسات ناخوشایند را دوست نداریم و می خواهیم از آن ها دور باشیم.

۲- چهار نمونه احساس ناخوشایند مثال بزنید.

جواب: ۱- از دست دادن عزیزان ۲- بیمار شدن دوست و اعضاء خانواده ۳- گم کردن وسایل خود ۴- باخت در مسابقات

۳- چهار نمونه احساس خوشایند مثال بزنید.

جواب: ۱- بازی با دوستان در زنگ تفریح ۲- خرید لباس و کفش ۳- تماشای فیلم و کارتون ۴- دیدار دوستان و آشنایان

۴- سه نمونه از احساسات ما را نام ببرید.

جواب: ۱- شادی ۲- غم و اندوه ۳- ترس

۵- شادی چگونه احساسی است؟

جواب: احساسی است که هم خود ما می توانیم آن را در خودمان به وجود آوریم و هم دیگران می توانند با انجام دادن کارهایی این احساس را در ما ایجاد کنند

۶- چند نمونه از ترس ها ی نابجا را نام ببرید.

جواب: - ترس از امتحان

- ترس از موجودات خیالی مانند غول و هیولا

- ترس از آمپول و رفتن به دندانپزشکی

- ترس از دست دادن نزدیکان

۷- آیا کسی پیدا می شود که در زندگی خود احساس غم نکرده باشد؟ چرا؟

جواب: خیر، چون همه ی مردم گاهی شاد می شوند و گاهی غمگین و هیچ کس احساس غم را دوست ندارد اما باید توجه کنیم که غم احساسی طبیعی است و همه ی انسان ها در زندگی گاهی این احساس را پیدا می کنند.

۸- چند نمونه از مواردی که باعث ناراحتی و اندوه ما می شود را مثال بزنید.

جواب: ۱- گاهی حوادثی مثل جدایی از کسانی که آن ها را دوست داریم، باعث اندوه ما می شوند. ۲- بیماری یا مرگ عزیزانمان ما را غمگین می کند. ۳- اگر مواظب وسایل خود نباشیم و آن ها را گم کنیم ناراحت می شویم.

۹- چه راه هایی برای برطرف کردن احساس غم وجود دارد؟

جواب: ۱- دعا کنیم و از خداوند بزرگ برای برطرف شدن اندوه خود کمک بگیریم

۲- به خودمان دلداری بدهیم و بگوییم که احساس غم طبیعی است اما همیشگی نیست.

۳- درباره ی علت اندوه خود فکر کنیم و راهی برای حل آن پیدا کنیم.

۴- از بزرگ ترها کمک بگیریم و با آن ها صحبت و مشورت کنیم.

۵- درباره ی احساس اندوه خود بنویسیم یا نقاشی بکشیم.

۶- با انجام دادن کارهای شاد و سرگرم کننده با کمک دیگران، کمتر به ناراحتی خود فکر کنیم.

۱۰- احساس ترس چند نوع است؟ نام ببرید.

جواب: دو نوع ۱- ترس بجا ۲- ترس نابجا

۱۱- ترس بجا ، چه نوع ترسی است؟

جواب: خداوند این نوع ترس ها را برای مقابله با خطر در وجود جانداران قرار داده است. این گونه ترس ها بجا هستند و از انسان محافظت می کنند

۱۲- چند نمونه ترس بجا نام ببرید.

جواب: ترس از حیوانات درنده و موذی، ترس از بلندی ، ترس از صداهای وحشتناک

۱۳- با ترس هایمان چگونه باید برخورد کنیم؟

جواب: ۱- ابتدا چیزی را که از آن می ترسیم و میزان ترس از آن را مشخص کنیم.

۲- بابت ترسها دوباره ی ترس خود مشورت کنیم و از آن ها کمک بگیریم.

۳- دلیل ترس خود را شناسایی کنیم

۴- کم کم و به مرور زمان با پدیده ای که ما را می ترساند ، رو به رو شویم تا ترسمان بریزد.

۵- در موقع ترس از نام و یاد خدا کمک بگیریم

۶- دوباره ی ترس خود با دیگران صحبت کنیم یا آن را نقاشی بکشیم.

۷- فیلم های وحشتناک تماشا نکنیم

۸- هرگز برای شوخی و تفریح دیگران را نترسانیم.

۱۴- آیا کسی که ترس بجا دارد ، ترسو است؟ چرا؟

جواب: خیر چون او احتیاط می کند و با این کار ، سلامت و جان خود را به خطر نمی اندازد.

درس سوم : همدلی با دیگران

۱- وقتی کسی غمگین یا ناامید است چگونه می توانیم کاری کنیم که احساس بهتری پیدا کند و اندوه او کمتر شود؟

جواب: دوستانه کنار او بنشینیم ، از او در مورد احساسی که دارد سوال کنیم، به حرفهای او خوب گوش دهیم و به او نشان دهیم که احساس او برای ما مهم است و ما آن را می فهمیم، از او بپرسیم آیا من می توانم کاری برای او انجام دهم.

۲- همدلی یعنی چه؟

جواب: یعنی اینکه فرد بتواند احساسات، رفتار و شرایط دیگران را درک کند و خودش را جای او بگذارد.

۳- وقتی شرایط و احساسات افراد را در موقعیت های مختلف درک کنیم با آن ها همدلی کرده ایم.

۴- وظیفه سازمان های کمک رسان چیست؟

جواب: در جامعه موسساتی وجود دارند که به افراد نیازمند یا کسانی که با مشکلات و حوادثی روبرو شده اند کمک می کنند تا از رنج و گرفتاری آنها کمتر شود مانند جمعیت هلال احمر یا سازمان انتقال خون.

۵- وظیفه جمعیت هلال احمر چیست؟

جواب: در حوادثی مانند سیل و زلزله یا تصادفات رانندگی به مردمی که مجروح شده اند کمک می کند به آن ها غذا و دارو و لباس می رساند

۶- وظیفه سازمان انتقال خون چیست؟

جواب: وظیفه ی گرفتن خون از داوطلبان و انتقال آن به درمانگاه ها و بیمارستان ها را به عهده دارد.

۷- شما می توانید پس از رسیدن به سن... ۱۸... سالگی با اهدای خون به کسانی که نیاز به خون دارند کمک کنید.

درس چهارم: من عضو گروه هستم.

۱- گروه را تعریف کنید؟

جواب: از تعدادی افراد تشکیل می شود که فعالیت های مشترکی دارند و برای رسیدن به هدفی مشترک با هم ارتباط برقرار می کنند.

۲- چند گروه مثال بزنید.

جواب: ۱- کلاس ما نیز یک گروه است و همه ما عضو این گروه هستیم

۲- دانش آموزان مدرسه یک گروه بزرگ تر را تشکیل می دهند.

۳- اعضای یک خانواده نیز یک گروه هستند.

۳- اعضای یک خانواده برای چه تلاش می کنند؟

جواب: برای زندگی کردن با آرامش و آسایش در کنار یکدیگر تلاش و همکاری می کنند.

۴- افرادی که در یک فروشگاه خرید می کنند یا در مطب منتظر هستند آیا گروه حساب می شوند؟

جواب: خیر این افراد ارتباطی با هم ندارند و هدف مشترکی ندارند.

۵- برای اینکه در گروه عضو موثری باشیم چه کارهایی باید انجام دهیم؟

جواب: برحسب استعداد و توانایی نقشی را به عهده بگیریم و وظایف خود را بشناسیم و به آن عمل کنیم در گروه باید با هم روابط خوبی داشته باشیم و مهربان و همدل باشیم و به هم کمک کنیم. نظم و مقررات را رعایت کنیم. به هم احترام بگذاریم و با هم مشورت و همفکری کنیم.

۶- اگر در گروه فقط بعضی از افراد فعالیت کنند زحمت ها به دوش عده ای گذاشته می شود و **کارها خوب پیش نمی رود.**

۷- یکی از ویژگی های مهم اعضای هر گروه اعتقاد به **همفکری و مشورت** در کارهاست.

۸- اعضای گروه در چه مواردی با هم مشورت می کنند؟

جواب: در تصمیم گیری ها وضع قوانین و مقررات برای فعالیت ها و یا تقسیم کارها بین خودشان باهم مشورت می کنند

۹- نظر دین اسلام در مورد مشورت در کارها چیست؟

جواب: دین اسلام به مشورت در کارها سفارش کرده است و نام یکی از سوره های قرآن شوری است و **أَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ** یعنی در کارهایشان با همدیگر مشورت می کنند.

۱۰- شورا چگونه تشکیل می شود؟

جواب: در مدرسه و محله کارخانه و شهر و روستا گروه های بزرگتری هستند که برای حل مشکلات و انجام دادن کارها افرادی را به عنوان نماینده خود انتخاب می کنند این نمایندگان شورا تشکیل می دهند.

۱۱- در شورا برای اداره ی بهتر جامعه چگونه تصمیم گرفته می شود؟

جواب: در شورا همه می توانند نظرات خود را بیان کنند و برای حل مشکلات جامعه و تصمیم گیری از فکر و تجربه همه استفاده می شود و در نتیجه آن جامعه را می توان بهتر اداره کرد.

۱۲- شورا را تعریف کنید؟

جواب: یعنی گروهی از افراد که برای انجام دادن کاری با یکدیگر مشورت می کنند

۱۳- چند نمونه مشورت و شورا را نام ببرید؟

جواب: ۱. مشورت اعضای خانواده برای خرید منزل

۲. شورای دانش آموزی برای تصمیم درباره مسائل دانش آموزان

۳. شورای یک محله برای مشورت درباره مسائل مربوط به محله

۱۴- هدف از تشکیل شورای دانش آموزی چیست؟

جواب: این است که مسئولان مدرسه از نظرات و نیازهای دانش آموزان درباره مسایل درسی و امور مربوط به مدرسه آگاه شوند و در کارهای مدرسه از مشارکت آنان استفاده شود

۱- جمعیت را تعریف کنید؟

جواب: به مجموعه افرادی که در یک جا زندگی می کنند جمعیت می گویند.

۲- جمعیت چگونه افزایش می یابد؟

جواب: ۱- اگر تعداد افرادی که متولد می شوند از تعداد افرادی که می میرند بیشتر باشند جمعیت افزایش می یابد.

۲- به دلیل مهاجرت

۳- افزایش جمعیت در کشور ما چه خوبی هایی دارد؟

جواب: ۱- ما دوست نداریم در یک خانواده کم جمعیت زندگی کنیم. دلمان می خواهد با برادرها و خواهرهایمان بازی کنیم و به هم کمک کنیم و تنها نباشیم.

۲- اگر جمعیت زیاد باشد نیروی دفاع از کشور زیاد خواهد بود.

۳- اگر جمعیت زیاد باشد نیروی بیشتری برای کار فراهم می شود و جوانان با تحصیل و تلاش به پیشرفت کشور کمک می کنند.

۴- در حال حاضر جمعیت کشور ما بیش از ۸۵ میلیون نفر است.

۵- پراکندگی جمعیت یعنی چه؟

جواب: جمعیت ایران در همه جای آن بصورت یکسان پراکنده نشده در بعضی نواحی جمعیت بیشتر و در بعضی جمعیت کمتری دارد.

۶- ناحیه کناره دریاری خزر از نظر وسعت و جمعیت چگونه است؟

جواب: وسعت کمی دارد اما جمعیت زیادی را در خود جای داده است.

۷- در ناحیه کناره ی دریاری خزر آب و هوای مساعد و باران کافی و خاک حاصلخیز موجب رونق کشاورزی شده است.

۸- پرجمعیت ترین جای کشور کدام است؟

جواب: ناحیه تهران و اطراف آن

۹- چرا تهران جمعیت زیادی را جذب کرده است؟

جواب: تهران به دلیل پایتخت بودن و وجود اداره ها و دانشگاه ها و کارخانه ها جمعیت زیادی را جذب کرده است.

۱۰- نواحی کوهپایه ای کدام رشته کوه ها را شامل می شود؟

جواب: البرز- زاگرس و کوه های آذربایجان و خراسان

۱۱- چرا در نواحی کوهپایه ای تعداد زیادی شهر و روستای پرجمعیت بوجود آمده است؟

جواب: به دلیل آب و هوای معتدل و خاک آبرفتی و وجود معدن های مختلف تعداد زیادی شهر و روستای پرجمعیت بوجود آمده است

۱۲- نواحی داخلی ایران به دلیل بارندگی کم و زمین های شور و خاک نامناسب بسیار کم جمعیت یا خالی از جمعیت است.

۱۳- مهاجرت را تعریف کنید؟

جواب: یکی از دلایل افزایش جمعیت در یک ناحیه مهاجرت است و یعنی اینکه مردم برای زندگی یا کار از جایی به جای دیگر بروند.

۱۴- عوامل جذب کننده ی جمعیت را نام ببرید؟

جواب: در آمد بیشتر و شغل های بیشتر و فروشگاه های بزرگ و بیمارستان های مجهز و دانشگاه

۱۵- عوامل دور کننده جمعیت را نام ببرید؟

جواب: خشکسالی و کمبود آب و جنگ و کمبود درآمد

۱۶- بعضی از نواحی به چه دلایلی ممکن است جمعیت را جذب کنند؟

جواب: آب و هوای مساعد و خاک حاصلخیز یا وجود کارخانه ها و معدن ها جمعیت زیادی را به خود جذب کرده است.

درس ششم: منابع آب ایران

۱- چه عواملی باعث به هدر رفتن آب می شود؟

جواب: آلوده کردن آب - مصرف نادرست آب

۲- چه عواملی باعث آلودگی آب ها می شود؟

جواب: ۱- ریختن سم یا کودهای کشاورزی در آب

۲- ورود فاضلاب خانه ها به داخل آب

۳- ریختن زباله های خانگی و بیمارستانی در آب

۴- وارد شدن نفت و زباله های صنعتی در آب

۳- رودها چه نقشی در زندگی ما دارند؟

جواب: ۱- مهم ترین منبع آب شیرین هستند.

۲- زیستگاه بسیاری از ماهی ها ، جانوران آبی و پرندگان هستند.

۴- چرا آب بعضی از رود ها شورند و نمی توان از آن ها استفاده کرد؟

جواب: به دلیل اینکه از نمکزار ها عبور می کنند.

۵- ویژگی رودهای فصلی و موقتی چیست؟

جواب: با شروع فصل گرم تابستان خشک می شوند.

۶- سه رودی که به دریای خزر می ریزند، نام ببرید.

جواب: ۱- سفیدرود ۲- رود چالوس ۳- رود گرگان

۷- کدام رودها به دریاچه ی ارومیه می ریزند؟

جواب: ۱- تلخه رود ۲- سیمینه رود ۳- زرینه رود

۸- رودهای ایران به کجا می ریزند؟

جواب: به دریای خزر ، خلیج فارس و دریای عمان یا دریاچه های داخلی مانند ارومیه دریاچه ی قم

۹- نحوه ی تولید برق را توضیح دهید.

جواب: از انرژی ذخیره شده ی آبی که در پشت سد جمع می شود به کمک چرخ های آبی (توربین) برق تولید می شود.

۱۰- نحوه ی تشکیل آب های زیرزمینی را بنویسید.

جواب: بخشی از آب های حاصل از برف و باران به داخل زمین فرو می رود و آب های زیر زمینی را تشکیل می دهند.

۱۱- بیش تر رودهای ایران از کجا سرچشمه می گیرند؟

جواب: از رشته کوه های بلند البرز و زاگرس یا کوه های پراکنده ی داخلی

۱۲- چشمه ها چگونه به وجود می آیند؟

جواب: گاهی در بعضی از ناحیه ها ، آب های زیرزمینی خود به خود به سطح زمین راه پیدا می کنند و چشمه ها را به وجود می آورند.

۱۳- قنات چیست؟

جواب: یک تونل زیر زمینی است که در آب در آن از مناطق پرآب به مناطق کم آب، جاری می شود.

۱۴- رودها چگونه تشکیل می شوند؟

جواب: وقتی باران می بارد یا برف روی کوه ها آب می شود آب روی زمین جاری می شود و جویبارها به وجود می آیند. از به هم پیوستن جویبارها رود تشکیل می شود و این رود در مسیر خود به دریا می رسد و به آن جا می ریزد.

۱۵- جویبار چگونه به وجود می آید؟

جواب: وقتی برف کوه ها آب می شود یا باران می بارد ، آب روی زمین جاری می شود و جویبار به وجود می آید

۱۶- میزان تبخیر و آلودگی کدام آب کمتر است؟

جواب: چاه و قنات

۱۷- آبی که مردم شهر تهران مصرف می کنند ، از کدام رودها تأمین می شود؟

جواب: رود کرج و جاجرود

۱۸- از به هم پیوستن دو رود شاهرود و قزل اوزون کدام رود به وجود می آید؟

جواب: سفید رود

۱۹- کدام رود از شهر اصفهان می گذرد؟

جواب: زاینده رود

۲۰- نام رودی که از شهر اهواز می گذرد چیست؟

جواب: رود کارون

۲۱- ارونند رود به کجا می ریزد؟

جواب: خلیج فارس

۲۲- سفید رود چگونه تشکیل می شود؟

جواب: و از به هم پیوستن رود قزل اوزن و شاهرود

۲۳- چرا کشور ما از کشورهای کم آب دنیا به حساب می آید؟

جواب: میزان متوسط بارندگی سالانه در ایران کمتر از ۲۵۰ میلی متر و است به همین

دلیل کشور ما از کشورهای کم آب دنیا به حساب می آید.

۲۴- کشاورزان چگونه می توانند در مصرف آب صرفه جویی کنند؟

جواب: از آب جاری قطره ای استفاده کنند.

۲۵- رودها چه نقشی در زندگی ما دارند؟

جواب: رودها مهم ترین منبع آب شیرین هستند و نقش مهمی در زندگی ما دارند. رودها

همچنین زیستگاه بسیاری از ماهی ها و جانوران آبی و پرندگان مهاجرند. آلوده کردن

آب و مصرف نادرست آب باعث به هدر رفتن آن می شود.

۲۶- یکی از راههای ذخیره ی آب، **...ساختن سد ...** روی رودهاست

۲۷- نمونه هایی از مصرف نادرست آب را نام ببرید؟

جواب:

شستن حیات با شلنگ آب لوله کشی

باز گذاشتن آب هنگام مسواک زدن

شستن ماشین با آب لوله کشی

باز گذاشتن بیش از حد آب هنگام حمام

۲۸- چه عواملی موجب آلودگی آب می شود؟

جواب: ریختن سم و کودهای شیمیایی زمین های کشاورزی در آب- ورود فاضلاب خانه | به

آب ریختن زباله در آب ریختن زباله های صنعتی و نفتی در آب

درس هفتم: نواحی صنعتی مهم ایران

۱- چند نمونه از منابع طبیعی را نام ببرید؟

جواب: نفت و گاز - سنگ های معدنی- خاک و گیاهان

۲- مواد اولیه ی کارخانه های ماشین سازی معمولاً از چه معادنی تهیه می شود؟

جواب: آهن -سرب - روی- مس

۳- در کارخانه ی ماشین سازی چه چیزهایی برای کارخانه های دیگر تولید می شود؟

جواب: ماشین آلات و ابزار - دیگ بخار - جرثقیل و دستگاه هایی مانند این ها

۴- از مواد شیمیایی در کارخانه های دیگر برای تولید چه چیزهایی استفاده می شود؟

جواب: تولید رنگ ، چسب، کود شیمیایی، لاستیک و مواد شوینده

۵- سه نمونه از صنایع مادر را بنویسید؟

جواب: صنایع پتروشیمی - ذوب آهن و فولاد - ماشین سازی

۶- چهار نمونه از صنایع مصرفی را بنویسید.

جواب: کیف و کفش - فرش - اتومبیل سازی - پارچه بافی

۷- دو نمونه از معادن مهم ایران را نام ببرید.

جواب: ۱- معدن سنگ آهن بافق در شهر یزد ۲- معدن مس سرچشمه استان کرمان

۸- نام دو شهر مهم در تولید فولاد ایران را بنویسید.

جواب: فولاد مبارکه ی اصفهان و فولاد خوزستان (اهواز)

۹- سه استانی که بیشترین صنایع مصرفی را در خود جای داده اند نام ببرید.

جواب: تهران - اصفهان - خراسان رضوی

۱۰- چرا در اطراف شهرهای بزرگ کارخانه های بیش تری تأسیس می شود؟

جواب: ۱- برای این که بتوانند نیازهای شهرها و روستاهای اطراف خود را تأمین کنند.

۲- وسایل حمل و نقل کالا در شهرهای بزرگ بیش تر است.

۱۱- صنایع مصرفی چه کالاهایی تولید می کنند؟

جواب: کالاهایی که مردم میخرند و به طور مستقیم مصرف می کنند.

۱۲- صنایع مادر چه کالاهایی تولید می کنند؟ مثال بزنید.

جواب: کالاهایی که مردم آن ها را نمی خرنند و از آن ها به طور مستقیم استفاده نمی

کنند بلکه از این کالاها در کارخانه های دیگر استفاده می شود مثال صنایع مادر

ورقه های آهنی تولید می کند و این ورقه ها را به کارخانه های دیگر می فرستند و

با آن ها یخچال و اتومبیل می سازند.

۱۳- کارخانه ها برای تولید یک کالا به چه چیزهایی نیاز دارند؟

جواب: ۱- مواد اولیه ۲- سرمایه ۳- نیروی کار ۴- ماشین آلات و ابزار

۱۴- صنعت را تعریف کنید؟

جواب: به فعالیتی که در آن مواد اولیه را به کارخانه می برند و کارگرها به کمک

ماشین آلات و ابزار در آن تغییراتی به وجود می آورند و آن را تبدیل به کالای مورد

نیاز ما می کنند ، صنعت گوئیم.

۱۵- کدام استان ها دارای صنعت ماشین سازی و ابزار است؟ (۲ مورد)

جواب: آذربایجان شرقی- اراک

۱۶- در استان فارس کدام صنعت وجود دارد؟

جواب: پتروشیمی

۱۷- مواد اولیه در کارخانه های پتروشیمی چیست؟

جواب: نفت و گاز

۱۸- کدام استان دارای صنعت مادر نیست؟

تهران ● کرمانشاه ● اصفهان ● آذربایجان شرقی ●

۱۹- مواد اولیه برای تهیه پارچه چیست؟

جواب: نخ

۲۰- برای تهیه ی نخ از کدام منابع طبیعی استفاده می شود؟

جواب: پشم و پنبه

درس ۸ : راه ها و حمل و نقل ۱

۱- همه ی مکان ها به وسیله ی ... راه ... به یکدیگر مربوط می شوند.

۲- به وسایلی که مردم و کالاها را جا به جا می کنند ، وسایل ... حمل و نقل ... می گویند.

۳- امروزه مردم در همه جا به محصولات ... کشاورزی ... و ... مواد اولیه ... و ... کالاهای

صنعتی ... و هم چنین به ... یکدیگر ... نیاز دارند و به هم وابسته اند.

۴- در آزاد راه خطر تصادف دو خودرو از رو به رو ... کم تر ... است.

۵- حمل و نقل زمینی از دو طریق راه های ... جاده ای ... و ... راه آهن ... انجام می شود.

۶- رانندگی کردن با سرعت زیاد نشانه ی **...مهارت... و...شجاعت... نیست**،

۷- کالاهای مورد نیاز ما در **...کارخانه... تولید می شود**.

۸- به خرید و فروش کالا در داخل یا با کشورهای دیگر **...بازرگانی... می گویند**.

۹- **بازرگانی را تعریف کنید**.

جواب: به خرید و فروش کالا در داخل یک کشور یا با کشورهای دیگر ، بازرگانی می گویند.

۱۰- **صادرات را تعریف کنید**.

جواب: اگر کالاهایی که در یک ناحیه تولید شده اند زیاد باشد و برای فروش به جاهای دیگر بفرستند ، به این کار صادرات می گویند.

۱۱- **واردات را تعریف کنید**.

جواب: اگر کالایی را برای فروش از خارج یک ناحیه به داخل آن ناحیه بیاورند ؛ به این کار واردات می گویند.

۱۲- **صادرات استان گیلان را نام ببرید**.

جواب: برنج- چای - زیتون

۱۳- **واردات استان گیلان را نام ببرید**.

جواب: نفت - اتومبیل - پسته - خرما

۱۴- **انواع راه ها را بنویسید**.

جواب: زمینی - هوایی - آبی

۱۵- **وسایل حمل و نقل زمینی را نام ببرید**.

جواب: قطار - اتوبوس - اتومبیل - کامیون

۱۶- **رانندگان و مسافران در سفرهای جاده ای چه نکاتی را باید رعایت کنند؟**

جواب: همه ی سرنشینان خودروها باید کمربندهای ایمنی خود را ببندند.

- رانندگان در هنگام رانندگی نباید چیزی بخورند و بیاشامند و با تلفن همراه خود صحبت کنند.

- رانندگان در هنگام رانندگی باید با سرعت مجاز رانندگی کنند.

۱۷- **در راه های جاده ای آزادراه یعنی چه؟**

جواب: یعنی در آن ها مسیر و رفت و برگشت با مانع هایی از هم جدا شده اند.

۱۸- **راه ها برای چه کارهایی لازم هستند؟**

جواب: برای جابه جایی مردم و کالاها از مکانی به مکان دیگر

۱۹- **مترو چیست؟**

جواب: در شهرهای بزرگ یکی از وسایلی که مردم را از جایی به جای دیگر می برد قطار

شهری یا مترو است که بیشتر از زیرزمین عبور می کند و سرعت زیادی دارد

۲۰- **در گذشته وسایل حمل و نقل چگونه بود؟**

جواب: قبل از اتومبیل درشکه و گاری بود بسیار ساده بود و از حیوانات استفاده می

شد و آلودگی هوا را به دنبال نداشت

۲۱- **راه ها چه نقشی در انتقال تولیدات کارخانه ها و بازرگانی دارند؟**

جواب: کالاهای مورد نیاز ما در کارخانه ها تولید می شود این کالاها با وسایل حمل و

نقل از راه های ارتباطی میان شهرها و روستاها می گذرد و به فروشگاهها و مراکز

خرید فرستاده می شود

۲۲- **راه ها نقش مهمی در رفع نیازهای ما دارند**

۲۳- **مردم در همه جا به محصولات کشاورزی و مواد اولیه و کالاهای صنعتی و همچنین به**

یکدیگر نیاز دارند و به همین دلیل به هم وابسته اند

۲۴- **شهر گیلان را از لحاظ تولید برنج و چای بررسی کنید؟**

جواب: در گیلان برنج و چای تولید می شود در حالی که بیشتر نواحی کشور ما شرایط کشت

این دو محصول را ندارد و چای و برنج از گیلان به سایر نقاط کشور فرستاده می شود

۲۵- شهر گیلان را از لحاظ تولید زعفران و خرما بررسی کنید؟

جواب: استان گیلان شرایط آب و هوایی و خاک مناسب برای کشت خرما و پسته و زعفران را ندارد برای همین این محصولات را از نواحی دیگر به محل زندگی شان وارد می کنند
۲۶- اگر در یک ناحیه محصولی بیشتر از نیاز مردم تولید شود مقداری از آن محصول را برای فروش به جاهای دیگر می فرستند

۲۷- استان گیلان چه محصولاتی را وارد و چه محصولاتی را صادر می کند؟

جواب: چای - برنج - زیتون را صادر نفت - اتومبیل - خرما - پسته را وارد می کند

درس ۹ : راه ها و حمل و نقل ۲

۱- قطارها ممکن است... مسافربری... یا مخصوص... حمل بار... باشند.

۱- راه آهن سراسری ایران به بندر... ترکمن... در کناره ی دریای خزر مربوط می شود.

۲- به کسی که قطار را هدایت می کند... راهبر قطار... یا... لکوموتیوران... می گویند.

۳- امروزه با استفاده از... رایانه... و... سامانه ی موقعیت یاب جهانی (جی پی اس)... به راحتی می توانیم مسیرها و فاصله ی مسیرها را در دریا پیدا کنیم.

۴- بخش عمده ی صادرات و واردات کشور ما از طریق... بندرها... و به وسیله ی... کشتی ها... صورت می گیرد.

۵- هدایت هواپیما را... خلبان... و... کمک خلبان... به عهده دارند.

۶- پروازهای خارجی از فرودگاه... بین المللی... انجام می شود.

۷- کشور ما از... شمال... و... جنوب... به دریا راه دارد.

۸- چرا راهبر قطار برای تعیین مسیر از طریق شبکه ی بی سیم با مرکز در تماس است؟

جواب: زیرا اگر مانعی بر سر راه قطار باشد نمی تواند ناگهانی و در همان لحظه قطار را متوقف کند.

۹- خوبی ها و بدی های حمل و نقل از طریق راه آهن (قطار) را بنویسید.

خوبی ها: ۱- هم مسافر و هم کالا جابه جا می کند ۲- حمل بارهای سنگین با قطار باربری ارزان تر است. ۳- مسافر و کالای بیش تری می تواند جابه جا کند.

بدی ها: ۱- سرعت زیادی ندارد. ۲- همه ی شهرها خطوط راه آهن ندارند.

۱۰- حمل و نقل با کشتی چه مزایا و معایبی دارد؟

مزایا (خوبی): ۱- بسیار ارزان است ۲- برای حمل کالاهای سنگین مناسب است.

معایب (بدی): ۱- خیلی آهسته حرکت می کند. ۲- همه ی کشورها به دریا دسترسی ندارند.

۱۱- حمل و نقل هوایی چه مزایا و معایبی دارد؟

مزایا (خوبی): ۱- سرعت زیاد دارد و مسافت های طولانی را در مدت زمان کمی طی می کند.

معایب (بدی): ۱- هزینه ی مسافرت با آن زیاد است. ۲- همه ی شهرها خطوط هوایی ندارند. ۳- مناسب کالاهای سنگین نیست.

۱۲- راه آهن سراسری ایران به کدام بندرها در کناره ی دریای خلیج فارس مربوط می شود؟

جواب: بندر خرمشهر - بندر عباس - بندر امام خمینی

۱۳- بندر چه جایی است؟

جواب: جایی در کنار دریاست که کشتی ها در آن جا توقف و بارگیری می کنند یا بار خود را تخلیه می کنند.

۱۴- به کسی که کشتی را هدایت می کنند چه می گویند؟

جواب: ناخدا یا کاپیتان

۱۵- ناخدای کشتی چه وظایفی را بر عهده دارد؟

جواب: ۱- کشتی را از مسیرهای مشخص شده ی روی نقشه هدایت می کند.

۲- مدیریت افرادی را که در کشتی کار می کنند ، به عهده دارد.

۳- باید روحیه ی قوی داشته باشد تا در شرایطی مثل توفان بتواند با آرامش کشتی و مسافران را نجات دهد.

۱۶- چرا حرکت در مسیر قطار خطرناک است؟

جواب: زیرا راهبر نمی تواند ناگهانی و در لحظه قطار را متوقف کند. یعنی پس از این که راهبر ترمز را می کشد ، قطار ۸۰۰ تا ۱۰۰۰ متر جلو می رود و بعد به طور کامل متوقف می شود.

۱۷- صادرات ایران را نام ببرید.

جواب: قالی - خشکبار - پتروشیمی - نفت و گاز - مس - محصولات کشاورزی

۱۸- خلبان قبل از پرواز چه کارهایی را انجام می دهد؟

جواب: ۱- مقدار سوخت هواپیما و سیستم ایمنی را بررسی می کند.

۲- از شرایط آب و هوایی مسیر خود آگاه می شود و با هماهنگی برج مراقبت پرواز می کند.

درس ۱۰: کشور ما چگونه اداره می شود؟

۱- مهم ترین وظایف حکومت چیست؟

جواب: ۱- وضع قوانین و مقررات برای اداره ی جامعه

۲- تأمین رفاه و آسایش مردم و پیشرفت کشور مانند آموزش و پرورش ، بهداشت و درمان و ایجاد شغل

۳- رسیدگی به شکایت ها و حل اختلافات مردم

۴- حفظ امنیت و جلوگیری از افرادی که قانون و مقررات را رعایت نمی کنند.

۵- دفاع از کشور در مقابل حمله ی دشمن

۲- حکومت سلطنتی پهلوی در چه سالی و به رهبری چه کسی سرنگون شد؟

جواب: سال ۱۳۵۷- به رهبری امام خمینی(ره)

۳- جمهوری اسلامی چه نوع حکومتی است؟

جواب: حکومتی است که در آن قوانین اسلامی اجرا می شود و مردم در اداره ی کشور و انتخاب افراد شایسته برای حکومت نقش دارند.

۴- چه کسانی کشور را اداره می کنند؟

جواب: ۱- رهبر ۲- قوای سه گانه : مقننه ، مجریه ، قضاییه

۵- بر طبق قانون اساسی ، رهبری جامعه ی اسلامی بر عهده ی کیست؟

جواب: فقیه ی که از مسائل زمان آگاهی دارد.

۶- رهبر جامعه ی اسلامی چگونه باید باشد تا جامعه را به بهترین شکل هدایت و رهبری کند؟

جواب: ۱- نمونه ی یک مسلمان کامل باشد.

۲- عالم ، عادل و شجاع باشد.

۳- از دستورهای اسلام پیروی کند.

۴- از اوضاع جامعه به خوبی آگاه باشد.

۷- حکومت برای این که بتواند وظایف خود را به خوبی انجام دهد ، به چند قوه تقسیم شده است؟ نام ببرید.

جواب: سه قوه : مقننه ، مجریه ، قضاییه

۸- قوه ی مقننه از چه کسانی تشکیل شده است؟

جواب: ۱- مجلس شورای اسلامی ۲- شورای نگهبان

۹- قوه ی مجریه شامل چه کسانی است؟

جواب: ۱- رئیس جمهور ۲- هیئت وزیران

۱۰- وظیفه ی قوه ی مقننه چیست؟

جواب: تصویب قانون یعنی قانون گذاری (نوشتن قوانین) می کند.

۱۱- قوه ی قضائیه از چه کسانی تشکیل شده است؟

جواب: ۱- رئیس قوه ی قضائیه ۲- دادسراها و دادگاه ها

۱۲- وظیفه ی قوه ی مجریه چیست؟

جواب: ۱- اجرای قوانین ۲- تأمین وسایل رفاه و آسایش مردم ۳- پیشرفت کشور

۱۳- وظیفه ی قوه ی قضائیه چیست؟

جواب: ۱- رسیدگی به اختلافات و شکایت های مردم ۲- نظارت بر اجرای درست قوانین

۱۴- مهم ترین قانون هر کشور چیست؟

جواب: قانون اساسی آن کشور

۱۵- در قانون اساسی چه چیزی نوشته شده است؟

جواب: روش اداره ی هر کشور

۱۶- قوه ی مجریه همان ... دولت ... است.

۱۷- دولت از چه کسانی تشکیل شده است؟

جواب: رئیس جمهور و وزیران

۱۸- رئیس جمهور چگونه انتخاب می شود؟

جواب: هر چهار سال یکبار با رای مردم

۱۹- دولت چه کارهایی انجام می دهد؟

جواب: ساختن جاده و پل و بیمارستان - کمک به کشاورزی و صنایع - صادرات و واردات -

روابط با کشورهای خارجی - حفظ امنیت مردم - فراهم کردن امکانات برای آموزش و

پرورش و بهداشت و درمان مردم

۲۰- قوه قضائیه از چه قسمتهایی تشکیل شده است؟

جواب: رئیس قوه ی قضائیه - دادسراها - دادگاهها

۲۱- وظیفه قوه قضائیه چیست؟

جواب: قوه قضائیه بر اجرای درست قوانین نظارت می کند یعنی اگر در جایی قانون

رعایت نشود و تخلفی صورت بگیرد به آن رسیدگی می کند

۲۲- قوه قضائیه از طریق دادگاه ها به **اختلافات و شکایت** های مردم رسیدگی می کند

درس ۱۱ : کشورهای همسایه

۱- همسایه ی شمال شرقی ایران کدام کشور است؟

جواب: ترکمنستان

۲- همسایگان شمال غربی ایران کدام کشورها هستند؟

جواب: جمهوری آذربایجان و ارمنستان

۳- همسایگان غربی ایران کدام کشورها هستند؟

جواب: ترکیه و عراق

۴- همسایگان شرقی ایران کدام کشورها هستند؟

جواب: پاکستان و افغانستان

۵- کدام کشورهای همسایه ی ایران به دریای خزر راه دارند؟

جواب: ترکمنستان و جمهوری آذربایجان

۶- کدام کشورهای همسایه ی ایران به دریای عمان راه دارند؟

جواب: پاکستان

۷- ایران با چند کشور همسایه است؟

جواب: ۷ کشور

۸- کشورهای همسایه در شمال ایران را نام ببرید؟

جواب: ترکمنستان - جمهوری آذربایجان - ارمنستان

۹- کم وسعت ترین و کوچکترین همسایه ایران کدام کشور است؟

جواب: ارمنستان

۱۰- رود ارس بین ایران و جمهوری آذربایجان قرار داد و به دریای خزر می ریزد

۱۱- کدام رود کشور ایران را از ارمنستان جدا می کند؟

جواب: رود ارس

درس دوازدهم : حرکت های زمین

۱- روز و شب چگونه به وجود می آیند؟

جواب: وقتی زمین به دور خورشید می چرخد، یک نیمه ی آن در مقابل نور خورشید قرار می گیرد. در این هنگام ، در نیمه ی رو به خورشید ، روز است و در همین زمان ، نیمه ی دیگر زمین از خورشید دور است و در آن جا شب است.

۲- حرکت چرخشی زمین را تعریف کنید.

جواب: به چرخش زمین به دور خود ، حرکت چرخشی می گویند که بر اثر آن شب و روز پدید می آید.

۳- حرکت انتقالی زمین را تعریف کنید.

جواب: به گردش زمین به دور خورشید حرکت انتقالی می گویند که بر اثر آن فصل ها پدید می آیند.

۴- جغرافی دانان برای این که بتوانند سطح زمین را بهتر مطالعه کنند و مکان های دقیق را بفهمند ، چه می کنند؟

جواب: روی کره ی جغرافیایی و نقشه ها خط هایی ترسیم کرده اند که این خط ها فرضی (خیالی) هستند و به طور واقعی در روی زمین وجود ندارند.

۵- خط استوا چیست؟

جواب: استوا خطی فرضی است که مانند کمر بندی به دور کره ی زمین کشیده شده است و زمین را به دو نیم کره ی شمالی و جنوبی تقسیم می کند.

۶- مدار چیست؟

جواب: دایره های فرضی هستند که با فاصله های مساوی به موازی با خط استوا رسم شده اند.

۷- نصف النهار را تعریف کنید؟

جواب: به خط های فرضی که از قطب شمال تا قطب جنوب کشیده شده اند.

۸- نام دیگر نصف النهار مبدأ چیست؟ چرا؟

جواب: نصف النهار گرینویچ ، چون از دهکده ی گرینویچ در نزدیکی شهر لندن عبور می کند.

۹- چه زمانی از شبانه روز ظهر است؟

جواب: زمانی که خورشید به طور مستقیم در بالای نقطه ای که ما ایستاده ایم قرار می گیرد ، ظهر است.

۱۰- گردش زمین به دور خورشید چه مدت طول می کشد؟

جواب: ۳۶۵ روز

۱۱- کشور ایران در کدام دو نیمکره قرار دارد؟

جواب: شمالی و شرقی

۱۲- نتیجه ی حرکت چرخشی زمین چه می گویند؟

جواب: شبانه روز

۱۳- زمین یکی از سیاره های منظومه شمسی ... است. زمین هم مانند سایر سیاره ها به دور خورشید ... می گردد

۱۴- زمین علاوه بر گردش به دور خورشید ... به دور خودش نیز ... می چرخد

۱۵- نیمکره زمین را تعریف کنید؟

جواب: کره زمین را به دو قسمت تقسیم می کنیم به هر نیمه آن نیمکره می گویند
۱۶- نیمکره شمالی در... بالای خط استوا... و نیمکره جنوبی در... پایین خط استوا... قرار دارد

۱۷- مدار استوا... صفر... درجه است و تا قطب شمال و قطب جنوب به... ۹۰... درجه تقسیم شده است

۱۸- نصف النهار مبدا... صفر... درجه است. از نصف النهار مبدا به سمت شرق به... ۱۸۰... درجه و به سمت غرب نیز به... ۱۸۰... درجه تقسیم شده است

۱۹- نصف النهار مبدا تعریف کنید؟

جواب: مهم ترین نصف النهار نصف النهار مبدا است که از دهکده ی گرینویچ در نزدیکی شهر لندن عبور می کنند و به همین دلیل به آن نصف النهار گرینویچ هم می گویند
۲۰- نصف النهار مبدا زمین را به دو نیمه ی... شرقی... و... غربی... تقسیم می کند

درس ۱۳ : زندگی در نواحی مختلف جهان

۱- اقیانوس را تعریف کنید.

جواب: به چاله های بزرگی که در سطح زمین هستند و از آب پر شده اند ، اقیانوس می گویند.

۲- اقیانوس های جهان را نام ببرید.

جواب: آرام - هند - منجمد شمالی - منجمد جنوبی - اطلس

۳- قاره را تعریف کنید؟

جواب: به خشکی های وسیع که در میان آب ها قرار گرفته اند ، قاره می گویند.

۴- قاره های جهان را نام ببرید.

جواب: آسیا - اروپا - آفریقا - آمریکا - استرالیا

۵- کدام قاره های جهان به هم دیگر نزدیک ترند؟

جواب: آسیا - اروپا - آفریقا

۶- نواحی مختلف جهان از چه نظرهایی با هم تفاوت دارند؟

جواب: از نظر ۱- ناهمواری ۲- آب و هوا ۳- پوشش گیاهی ۴- منابع طبیعی مانند آب و خاک و معادن زیر زمینی.

۷- کره زمین چقدر جمعیت دارد؟

جواب: بیش از ۷ میلیارد نفر جمعیت دارد.

۸- بیشتر کره زمین را... آب ها... فرا گرفته اند

۹- کشور ایران و همسایه هایش در قاره ی... آسیا... قرار دارند

۱۰- کدام قاره ها از همه دیرتر کشف شد؟

جواب: آمریکا و استرالیا دیرتر کشف و شناخته

۱۱- از گذشته های دور فقط تعداد کمی از بومیان بطور پراکنده در

قاره... آمریکا... و... استرالیا... زندگی می کردند

۱۲- چگونه قاره آمریکا و استرالیا تصرف شدند؟

جواب: بعدها که اروپاییان در دریانوردی پیشرفت کردند با کشتی خود را به سرزمین های آمریکا و استرالیا رساندند و این قاره ها را به تصرف درآوردند

۱۳- پهناورترین و پرجمعیت ترین قاره جهان... آسیا... است

۱۴- پرجمعیت ترین کشورهای جهان کدامند و در کدام قاره قرار دارند؟

جواب: چین و هند - قاره آسیا

۱۵- کدام قاره ها از دو تکه هستند؟

جواب: آمریکای شمالی - آمریکای جنوبی

۱۶- از هر قاره دو کشور را نام ببرید؟

جواب: آسیا: چین و کره اروپا: آلمان و انگلستان آفریقا: آفریقای جنوبی - کنیا
استرالیا: استرالیا - نیوزلند آمریکا: کوبا - آرژانتین
۱۷- چرا نام اقیانوس آرام دوبار نوشته شده است؟

جواب: چون بزرگ است و نیمی در نیم کره شرقی و نیمی در نیم کره غربی قرار دارد و در واقع یک اقیانوس است

درس ۱۴: بازگشت از سفر حج

۱- چرا مکه شهری مقدس است؟

جواب: چون خانه ی کعبه در این شهر قرار دارد.

۲- چه زمانی طواف می کنیم و به طواف به چه معنی است؟

جواب: در هنگام حج ، ما خانه ی خدا را طواف می کنیم ، یعنی به دور آن می گردیم.

۳- شبه جزیره به چه سرزمینی گفته می شود؟ مثال بزنید.

جواب: به سرزمینی که از سه طرف به آب و از یک طرف به خشکی راه داشته باشد، شبه جزیره می گویند. مانند شبه جزیره ی عربستان

۴- چرا مکه در زمان ظهور اسلام ، مهم ترین شهر عربستان بود؟ زیرا

جواب: ۱- بر سر راه کاروان های بازرگانی قرار داشت. ۲- خانه ی کعبه در آن جا بود.

۵- چرا غار حرا از مکان های مقدس است؟

جواب: چون پیامبر(ص) برای راز و نیاز با خدا به این غار می رفتند و در همین غار هم از طرف خداوند به پیامبری مبعوث شدند.

۶- بعد از سه سال آغاز بعثت ، خداوند به پیامبر(ص) چه مأموریتی داد؟

جواب: مردم را آشکارا به دین اسلام دعوت کند.

۷- وقتی کافران فهمیدند که حضرت محمد(ص) از مبارزه با بت پرستی دست بر نمی دارد ، چه کردند؟

جواب: به فکر آزار و اذیت پیروانش افتادند. آنها پیامبر و پیروانش را شکنجه می دادند اما آن ها بر ایمان خود باقی ماندند و بعضی از پیروان هم شهید شدند. اما پیامبر با مهربانی کافران را به راه خدا و دین اسلام دعوت می نمودند.

۸- وقتی آزار و اذیت کافران زیاد شد ، پیامبر(ص) به مسلمانان چه دستوری دادند؟ چرا؟

جواب: دستور دادند جمعی از مسلمانان به کشور حبشه هجرت کنند زیرا پادشاه حبشه مردی عادل بود و مسلمانان می توانستند در این کشور آزادانه زندگی کنند.

۹- بعد از مدتی کافران برای جلوگیری از کار پیامبر و یارانش با هم چه پیمانی بستند؟

جواب: با هم پیمان بستند که رابطه ی خود را با مسلمانان قطع کنن و با آن ها خرید و فروش و ازدواج نکنند و عهد نامه ای نوشتند و آن را در خانه ی کعبه گذاشتند.

۱۰- رویداد های بعد از بعثت پیامبر را به ترتیب زمانی نام ببرید.

جواب:

۱- بعثت پیامبر

۲- دعوت پیامبر اسلام به طور پنهانی

۳- دعوت پیامبر اسلام به طور آشکار

۴- هجرت گروهی از مسلمانان به حبشه

۵- اقامت در شعب ابی طالب

۱۱- اولین پیشنهاد کافران و ثروتمندان مکه به پیامبر برای بازداشتن ایشان از راه خدا چه بود؟

جواب: دادن پول و مقام

۱۲- مهم ترین شهرهای مقدس مسلمانان کدام شهرها هستند و در کجا قرار دارند؟

جواب: مکه و مدینه در کشور عربستان

۱۳- بزرگترین و مهم ترین مسجد دنیا کجاست؟

جواب: مسجد الحرام و در شهر مکه قرار دارد

۱۴- خانه کعبه در کجا قرار دارد؟

جواب: مسجد الحرام در شهر مکه

۱۵- خانه کعبه قبله مسلمانان جهان است و ما هر روز به سمت آن نماز می خوانیم

۱۶- کشور عربستان در جنوب غربی ایران قرار دارد

۱۷- چگونه می توانیم قبله را پیدا می کنیم؟

جواب: در هر جای ایران که باشیم اگر جهت جنوب غربی را پیدا کنیم رو به قبله ایستاده ایم

۱۸- دریاهاى اطراف شبه جزیره عربستان را نام ببرید.

جواب: دریای سرخ و خلیج فارس

۱۹- غار حرا در نزدیکی شهر مکه قرار دارد و از مکان های مقدس است

۲۰- وقتی خبر ظهور اسلام در عربستان پیچید چرا کافران احساس خطر کردند؟

جواب: آن ها نمی خواستند بت پرستی از بین برود و مردم با هم برابر باشند بلکه دوست داشتند هم چنان با ظلم و ستم بر مردم حکومت کنند

۲۱- چه کسی خبر خوردن نامه توسط موریانه را به کافران داد و به آن ها چه گفت؟

جواب: ابوطالب عموی پیامبر - به آن ها گفت اگر محمد در مورد عهد نامه درست نگفته باشد او را به شما تسلیم خواهم کرد

۲۲- بعد از ثابت شدن خبر خوردن عهدنامه توسط موریانه کافران چه کردند؟

جواب: کافران رفتند و دیدند که پیامبر درست گفته است بنابراین به پیامبر و مسلمانان اجازه دادند که دوباره به مکه بازگردند

درس ۱۵ : مدینه شهر پیامبر (ص)

۱- چرا مسلمانان هجرت پیامبر از مکه به مدینه را مبدأ تاریخ خود قرار دادند؟

جواب: زیرا هجرت پیامبر از مکه به مدینه رویداد مهمی در تاریخ اسلام است.

۲- وقتی پیامبر (ص) به وسیله ی خداوند از تصمیم قتل خود به دست کافران آگاه شدند ، چه کردند؟

جواب: ماجرا را با حضرت علی (ع) در میان گذاشتند و حضرت علی (ع) داوطلب شدند تا برای حفظ جان پیامبر، شب در بستر ایشان بخوابند و ایشان از مکه بیرون بروند و به مدینه سفر کنند.

۳- هجرت یعنی چه؟

جواب: به سفر پیامبر (ص) از مکه به مدینه هجرت گویند.

۴- «جهاد در راه خدا» یعنی چه؟

جواب: در دین اسلام به جنگ برای حفظ دین و دفاع از مسلمانان « جهاد در راه خدا » می گویند.

۵- مکه چگونه به دست مسلمانان فتح شد؟

جواب: کافران از مخالفتت و جنگ با مسلمانان دست بر نمی داشتند. سرانجام ، پیامبر با سپاهی عظیم به طرف مکه حرکت کرد. ابوسفیان که سر دسته ی مخالفان پیامبر در مکه بود با دیدن لشکر نیرومند اسلام فهمید که مقاومت بی نتیجه است و اعلام کرد که مسلمان شده است. به دنبال او مخالفان دیگر نیز تسلیم شدند و به این ترتیب ، مسلمانان بدون جنگ و خونریزی شهر مکه را فتح کردند.

۶- پس از فتح مکه ، حضرت محمد (ص) چه کردند؟

جواب: وارد خانه ی کعبه شدند ، بت ها را شکستند و از آن جا بیرون ریختند و دستور دادند بر بام کعبه اذان بگویند.

۷- چند ویژگی اخلاقی پیامبر(ص) را بنویسید.

جواب ۱: -خانه ، غذا و لباس هایشان ساده بود. ۲- هرگز خود را برتر از دیگران نمی دانستند. ۳- نسبت به دوستان و مؤمنان مهربان و نسبت به کافران و دشمنان ، سرسخت بودند. ۴- کودکان را بسیار دوست می داشتند. ۵- همیشه با چهره ی خندان و اخلاق خوش با مردم رو به رو می شدند.

۸- مهم ترین جنگ هایی که پیامبر(ص) در آن شرکت داشتند را نام ببرید.
جواب: بدر- أُحُد - خندق (احزاب)

۹- مهم ترین و بزرگ ترین مسجد دنیا چه نام دارد؟
جواب: مسجد الحرام

۱۰- نخستین کار پیامبر در شهر مدینه چه بود؟
جواب: ساختن مسجد و سپس تشکیل حکومت اسلامی

۱۱- نام قدیم شهر مدینه چه بوده است؟
جواب: یَثْرِب

۱۲- آرامگاه پیامبر(ص) ، در کجاست؟
جواب: مسجد النبی

۱۳- پیامبر در چه سنی و در کدام شهر رحلت فرمودند؟
جواب: در ۶۳ سالگی و در شهر مدینه

۱۴- خانه ی کعبه قبله ی مسلمانان جهان است.

۱۵- کشور عربستان در کدام طرف ایران قرار دارد؟
جواب: جنوب غربی

۱۶- دومین مسجد مهم مسلمانان کدام است؟
جواب: مسجد النبی

۱۷- یک قرن چند سال است؟
جواب: ۱۰۰ سال

۱۸- دومین مسجد مسلمانان چه نام دارد؟
جواب: مسجد النبی

۱۹- مسجد النبی در کدام شهر قرار دارد؟
جواب: مدینه

۲۰- چه زمانی نام شهر مدینه تغییر یافت؟

جواب: زمانی که پیامبر از مکه به مدینه هجرت کردند نام شهر یثرب به مدینه النبی یا شهر پیامبر تغییر یافت

۲۱- رفتار پیامبر نسبت به دوستان و کافران و کودکان چگونه بود؟

جواب: نسبت به مومنان و دوستان مهربان و نسبت به کافران و دشمنان سرسخت بودند و کودکان را بسیار دوست داشتند

۲۲- بهترین سرمشق و الگو برای ما رفتار و کردار حضرت محمد است

درس ۱۶ : سفر به کربلا (۱)

جواب ۱: -شهرهای مقدس و زیارتی عراق را نام ببرید. کربلا - نجف- سامرا- کاظمین

۲- چرا کشور عراق آثار باستانی زیادی دارد؟

جواب: چون در طول هزاران سال گذشته تمدن های بسیاری مثل سومر ، آکد و آشور در سرزمین بین النهرین بین دو رود دجله و فرات به وجود آمدند و آثار آن ها باقی مانده است.

۳- چرا مردم عراق در شرایط سختی زندگی می کنند؟

جواب: به دلیل جنگ های داخلی و حضور گروه های خارجی در کشورشان

۴- دو شهر نفت خیز عراق را نام ببرید.

جواب: موصل و کرکوک

۵- کشور عراق به کدام آب ها راه دارد؟

جواب: خلیج فارس

۶- مهم ترین بندر عراق چه نام دارد؟

جواب: بصره

۷- جلگه ی پهناور عراق از آبرفت کدام رودها پدید آمده است؟

جواب: دجله و فرات

۸- کدام رود از داخل ایران به اروند رود می ریزد؟

جواب: کارون

۹- کدام شهر عراق زیارتی نیست؟

جواب: بغداد

۱۰- مهم ترین محصول کشاورزی عراق چیست؟

جواب: خرما

۱۱- کربلا در کدام کشور همسایه ی ایران است؟

جواب: عراق

درس ۱۷: سفر به کربلا (۲)

۱- یزید چگونه مرد و حاکمی بود؟

جواب: مردی فاسد و ستمگر بود. به طور آشکار گناه می کرد و دستورهای اسلام را زیر پا می گذاشت.

۲- امام حسین(ع) در مورد قیام خود چه فرموده اند؟

جواب: من برای زنده نگه داشتن دین اسلام و امر به معروف و نهی از منکر قیام کرده ام.

۳- واقعه ی کربلا چه تأثیرات و نتایج داشت؟

جواب: ۱- خاندان بنی امیه را رسوا کرد و ظلم و فساد آن ها را آشکار کرد. ۲- سرمشق خوبی برای قیام علیه همه ی ظالمان در طول تاریخ شد.

۴- حرم کدام امامان معصوم در شهر کربلا قرار دارد؟

جواب: امام حسین(ع) و حضرت ابوالفضل(ع)

۵- امام حسین و یارانش در چه تاریخی به شهادت رسیدند؟

جواب: ۱۰ / محرم / ۶۱ هجری

۶- واقعه ی عاشورا کدام خاندان را رسوا کرد؟

جواب: بنی امیه

۷- ۲۷ رجب مربوط به چه مناسبتی است؟

جواب: مبعث پیامبر اکرم (ص)

۸- ۱۷ ربیع الاول مربوط به چه مناسبتی است؟

جواب: ولادت پیامبر اکرم (ص)

۹- آرامگاه کدام امام معصوم در شهر نجف قرار دارد؟

جواب: امام علی(ع)

۱۰- پایتخت کشور عراق؟

جواب: بغداد

درس ۱۸: ایرانیان مسلمان حکومت تشکیل می دهند.

۱ چرا قیام های زیادی علیه بنی امیه صورت گرفت؟

جواب: ۱- خلفای بنی امیه قوانین و عدالت اسلامی را رعایت نمی کردند.

۲- امامان را به شهادت می رساندند.

۳- نژاد عرب را از بقیه ی نژادها برتر می دانستند.

۲- ابومسلم خراسانی که بود؟ و چه کرد؟

جواب: یکی از ایرانیانی بود که فرماندهی گروه های ناراضی را بر عهده داشت و در چند جنگ ، سپاهیان بنی امیه را شکست داد و به این ترتیب خاندان بنی عباس به حکومت رسیدند.

۳- آیا با روی کار آمدن حکومت بنی عباس وضع مسلمانان تغییر کرد؟ چرا؟

جواب: خیر ، چون پس از مدتی خاندان بنی عباس هم ستمگری را آغاز کردند و به دستورات اسلام توجهی نداشتند و در این دوره نیز امامان شیعه و پیروان آن ها مورد اذیت و آزار قرار گرفتند.

۴- چرا بنی عباس وزیران خود را اغلب از میان ایرانیان انتخاب می کرد؟

جواب: چون شیوه ی درست کشورداری را نمی دانستند و از این طریق می خواستند بر قلمرو پهناورشان حکومت کنند.

۵- چرا ایرانیان بنی عباس را به قدرت رساندند؟

جواب: چون خاندان بنی عباس می گفتند که می خواهند با ظلم و ستم مبارزه کنند و انتقام خون امام حسین(ع) و یارانش را بگیرند.

۶- کدام حکومت های ایرانی به عمران و آبادی ، علاقه ی زیادی داشتند و از کشاورزان حمایت می کردند؟

جواب: فرمانروایان آل بویه و طاهریان

۷- چرا به پیروان ابومسلم خراسانی سیاه جامگان می گفتند؟

جواب: زیرا اغلب لباس سیاه می پوشیدند.

۸- شاعر معروف دوره ی سامانیان چه نام داشت؟

جواب: رودکی

۹- کدام امامان شیعه به دست خاندان بنی عباس به شهادت رسیدند؟ و مرقدشان در کدام شهر است؟

جواب: امام موسی کاظم و نوه اش امام محمد تقی(جواد) - کاظمین

۱۰- پدر شعر فارسی کیست و شاعر معروف کدام دوره بوده است؟

جواب: رودکی در دوره ی سامانیان

۱۱- ابوعلی سینا دانشمند بزرگ ایرانی یکی از شاهزادگان کدام دوره بوده است؟

جواب: آل بویه

۱۲- از بین رفتن ساسانیان و ورود دین اسلام به ایران چگونه بود؟

جواب: با ورود عرب های مسلمان به ایران ، حکومت ساسانیان منقرض شد. مردم ایران که از حکومت ساسانی ناراضی بودند با شنیدن پیام دین اسلام به تدریج مسلمان شدند

۱۳- با ورود دین... اسلام... به سرزمین ایران دوره ی جدیدی از تاریخ آغاز شد و ایران

جز سرزمین های... اسلامی... قرار گرفت

۱۴- یکی از گروه های ناراضی در برابر بنی امیه چه بود؟

جواب: بنی عباس

۱۵- چگونه خاندان بنی عباس به حکومت رسید؟

جواب: ابومسلم خراسانی در چند جنگ سپاهیان بنی امیه را شکست داد و به این ترتیب خاندان بنی عباس به حکومت رسیدند

۱۶- مرکز اصلی حکومت بنی عباس کجا بود؟

جواب: بغداد یا عراق کنونی

۱۷- به پیروان ابومسلم خراسانی چه می گفتند؟

جواب: سیاه جامگان زیرا اغلب لباس سیاه می پوشیدند

۱۸- حکومت های ایرانی در زمان عباسیان را نام ببرید؟

جواب: طاهریان - سامانیان - صفاریان - آل بویه - علویان
۱۹- چگونه عباسیان شکست خوردند؟

جواب: آل بویه دشمن خلیفه عباسی بودند. یکی از فرمانروان آل بویه توانست بغداد را فتح کند و خلیفه عباسی را به زندان بیندازد

۲۰- کدام حکومت های اسلامی پیرو مذهب شیعه بودند؟
جواب: علویان و آل بویه

۲۱- کدام حکومت های اسلامی به زبان فارسی اهمیت می دادند؟

جواب: برخی از حکومت های اسلامی مانند سامانیان و صفاریان به زبان فارسی اهمیت زیادی می دادند و شاعران و دانشمندان را تشویق می کردند

۲۲- فرمانروایان کدام دوره به عمران و آبادی علاقه زیادی داشتند؟

جواب: فرمانروان دوره آل بویه و طاهریان به عمران و آبادی علاقه زیادی داشتند و از کشاورزان حمایت می کردند

۲۳- فرمانروایان... آل بویه... بیمارستان مهمی در... بغداد... تاسیس کردند و به آموزش علم طب پرداختند

۲۴- وزیر یکی از شاهزادگان در دوره آل بویه چه کسی بود؟
جواب: ابوعلی سینا

۲۵- در زمان کدام دوره مرکز علمی شیعه گسترش یافت؟
جواب: آل بویه

درس ۱۹ : وزیران کاردان ، شهرهای آباد

۱- چگونه برخی از ترکان توانستند به مقامات مهمی چون فرماندهی سپاه برسند؟

جواب: آن ها با استفاده از استعدادها و توانایی های خود به دربار پادشاهان نفوذ کردند و به این مقام رسیدند.

۲- یکی از کارهای مهم سلطان محمود غزنوی چه بود و کرد؟

جواب: لشکر کشی به هند بود. او چندبار به آن سرزمین لشکر کشید و در آن جا بت خانه ها را خراب کرد و گنج های فراوانی را به غارت برد.

۳- حاکمان ترک تبار چرا وزیران باهوش و خردمند ایرانی را برای اداره ی کشور خود انتخاب می کردند؟

جواب: چون آن ها از اقوام بیابان گرد بودند و از کشور داری اطلاع چندانی نداشتند و می دانستند که برای اداره ی سرزمین پهناور ایران و جمعیت زیاد آن ، باید از افرادی آشنا با کشورداری استفاده کنند.

۴- علاوه بر مدارس نظامیه چه چیزهای دیگری در دوره ی سلجوقیان ساخته شد؟

جواب: مساجد - برج ها - مناره ها و کاروان سراهای با شکوه

۵- در زمان حکومت های ترکان، شغل بیشتر مردم چه بود؟
جواب: کشاورزی و دامپروری

۶- در دوره ی حکومت های ترک چه شغل هایی در شهرهای بزرگ ایران رواج داشت؟
جواب: سفالگری - آهنگری - بافندگی و تجارت

۷- خواجه نظام الملک توسی به دستور چه کسی به قتل رسید؟
جواب: سلطان ملکشاه سلجوقی

۸- حکومت خوارزمشاهیان با حمله ی چه کسانی در ایران برچیده شد؟
جواب: مغولان

۹- کار اصلی ترکان چه بوده است؟
جواب: دامداری

۱۰- گسترش دین اسلام تا کدام منطقه ، باعث مسلمان شدن ترکان شد؟
جواب: ماوراء النهر

- ۱۱- مدارس نظامیه در کدام دوره و به دستور چه کسی ساخته شد؟
جواب: در دوره ی سلجوقیان و به دستور خواجه نظام الملک
- ۱۲- قلمرو ایران در زمان چه کسی از سمت شرق گسترش یافت و کشور ما با مغول ها همسایه شد؟
جواب: سلطان محمد خوارزمشاه
- ۱۳- دوره ی حکومت کدام سلسله ی ترک طولانی تر بوده است؟
جواب: غزنویان
- ۱۴- خواجه نظام الملک توسی وزیر مشهور کدام دوره بود؟
جواب: سلجوقیان
- ۱۵- شاعر معروف ایرانی ابوالقاسم فردوسی در کدام دوره زندگی می کرد؟
جواب: غزنویان
- ۱۶- در زمان کدام پادشاه قلمرو سلجوقیان از شرق تا نزدیکی چین گسترش یافت؟
جواب: سلطان ملکشاه
- ۱۷- زبان و ادب فارسی در کدام دوره مورد توجه قرار گرفت و در قلمرو آن ها رواج یافت؟
جواب: سلجوقیان
- ۱۸- در کدام یک از سلسله های زیر قلمرو ایران گسترش بیشتری یافت؟
جواب: سلجوقیان
- ۱۹- مشهورترین فرمانروای غزنوی که بود؟
جواب: سلطان محمود غزنوی
- ۲۰- پس از سلطان محمود چه کسی به حکومت رسید؟
جواب: سلطان مسعود
- ۲۱- پایتخت سلطان ملکشاه ، کدام شهر بود؟
جواب: اصفهان
- ۲۲- یکی از وزیران مشهور سلجوقیان که بود؟
جواب: خواجه نظام الملک توسی
- ۲۳- یکی از شاعران معروف دوره ی غزنویان را به همراه اثر او نام ببرید.
جواب: ابوالقاسم فردوسی - شاهنامه
- ۲۴- ترکان چه سلسله هایی را تشکیل دادند؟
جواب: غزنویان- سلجوقیان- خوارزمشاهیان
- ۲۵- ترکان چگونه مردمی بودند و در کجا زندگی می کردند؟
جواب: ترکان مردمی بودند که در نواحی شمال شرقی ایران زندگی می کردند و و آن ها زندگی قبیله ای داشتند و کار اصلی شان دامداری بود
- ۲۶- چگونه ترکان مسلمان شدند؟
جواب: با گسترش دین اسلام تا منطقه ی ماورالانهر ، ترکان مسلمان شدند و برخی از قبایل ترک به تدریج در داخل ایران رفت و آمد کردند
- ۲۷- از کارهای مهم سلطان محمود چه بود؟
جواب: لشگر کشی به هند که چند بار به آن سرزمین لشکر کشید و در آنجا بت ها را خراب کرد و گنج های فراوانی را به غارت برد و به ایران بازگشت
- ۲۸- سلسله سلجوقیان را چه کسی تاسیس کرد و چگونه حکومتی بود؟
جواب: طغرل - که حکومتی قدرتمند بود و قلمرو بسیار وسیعی داشت
- ۲۹- در زمان ملکشاه سلجوقی قلمرو سلجوقیان چگونه بود؟
جواب: از شرق تا ماورالانهر و از غرب تا دریای مدیترانه گسترش یافت
- ۳۰- چرا حکومت سلجوقی ضعیف شد و سرانجام چه شد؟
جواب: پس از مرگ سلطان ملکشاه سلجوقی بین جانشیان او اختلاف افتاد و حکومت سلجوقی ضعیف شد سرانجام یکی از فرمانروایان منطقه خوارزم آخرین سلطان سلجوقیان را شکست داد و حکومت خوارزمشاهیان را تشکیل داد

۳۱- مهم ترین سلطان خوارزمشاهیان چه نام داشت؟

جواب: سلطان محمد خوارزمشاه

۳۲- قلمرو ایران در زمان سلطان محمد خوارزمشاه چگونه بود؟

جواب: از سمت شرق گسترش یافت و کشور ایران با مغول ها همسایه شد

۳۳- حکومت خوارزمشاهیان چگونه از بین رفت؟

جواب: با حمله مغول

۳۴- در دوره های سلسله های ترک چه شغل هایی در ایران رواج یافت؟

جواب: سفالگری - آهنگری - بافندگی - تجارت

۳۵- در دوره ی سلسله های ترک...بازرگانی...با سرزمین های دیگر نیز بسیار رونق داشت

درس ۲۰: کشورگشایان بی رحم

۱- در زمان خوارزمشاهیان سرزمین مغولستان در کجا قرار داشتن؟

جواب: در شرق ایران و شمال چین

۲- درباره آب و هوا و وضعیت غذایی در مغولستان توضیح دهید؟

جواب: مغولستان سرزمینی با آب و هوای سرد و خشک بود و قبایل مغول با کمبود غذا روبرو بودند

۳- قبایل مغول زندگی خود را بیشتر از چه راهی می گذراندند؟

جواب: بیابانگرد بودند و زندگی خود را بیشتر از غارت کاروانها و یا هجوم به سرزمین های دیگر می گذراندند

۴- در زمان سلطان محمد خوارزمشاه حاکم مغولستان چه کسی بود؟

جواب: چنگیز خان

۵- چنگیز خان چگونه مردی بود؟

جواب: بی رحم و خشن

۶- چنگیز خان ابتدا به کجا حمله کرد و سپس چه کاری انجام داد؟

جواب: ابتدا به چین حمله کرد و اموال مردم را غارت کرد و ساکنان شهرها را کشت و سپس چند نفر بازرگان را برای تجارت به ایران فرستاد

۷- وقتی بازرگانان چنگیزخان به شهر اتررا رسیدند غایرخان چه کرد؟

جواب: غایرخان حاکم آن شهر آن ها را دستگیر کرد و به سلطان محمد خوارزمشاه خبر داد که این افراد برای جاسوسی آمده اند و بهتر است کشته شوند و آن را کشت و اموال آن ها را تصاحب کرد

۸- چنگیز خان وقتی خبر کشته شدن بازرگانان را شنید چه کرد؟

جواب: به ایران لشکر کشی کرد

۹- در زمان حمله مغول ایران در چه وضعیتی بود؟

جواب: حکومت ایران ضعیف شده بود و در همه جا اختلاف و هرج و مرج بود

۱۰- سلطان محمد خوارزمشاه در زمان حمله مغول چه کرد؟

جواب: به جای ایستادگی در مقابل دشمن فرار کرد

۱۱- چه کسی در مقابل مغول ها ایستادگی کرد و نتیجه چه شد؟

جواب: از جمله کسانی که در مقابل مغول ها ایستادگی کرد سلطان جلال الدین خوارزمشاه پسر سلطان محمد بود. او در چند جنگ مغول ها را شکست داد اما سرانجام از چنگیز خان شکست خورد

۱۲- حمله مغول ها از **وحشیانه ترین** و زیان بار ترین حمله ها در تاریخ ایران بوده است

۱۳- مغول ها در حمله به ایران چه کردند؟

جواب: بسیاری از کتابخانه ها را سوزاندند و آثار هنری را از بین بردند

۱۴- چرا در ایران ضد مغول ها قیام می شد؟

جواب: مردم ایران حکومت مغول ها را نمی پذیرفتند به همین دلیل در شهرها و روستاها قیام هایی بر ضد مغولان صورت می گرفت

۱۵- چهل سال بعد از حمله چنگیز چه کسی به ایران حمله کرد؟

جواب: هلاکو خان نوه ی چنگیز با سپاهی بزرگ به ایران حمله کرد

۱۶- حکومت عباسیان چگونه از بین رفت؟

جواب: هلاکو به بغداد لشکر کشید و آخرین خلیفه عباسی را به قتل رساند و حکومت عباسیان را از بین برد

۱۷- حکومت ایلخانان را چه کسی بوجود آورد و پایتخت آن کجا بود؟

جواب: هلاکو پس از فتح ایران مراغه را پایتخت خود قرار داد و حکومتی تاسیس کرد که به حکومت ایلخانان شهرت یافت

۱۸- تیمور چه کسی بود و چه ادعایی داشت؟

جواب: فرماندهی بی رحم بود که حدود ۱۶۰ سال پس از حمله چنگیز توانست به تدریج بر ماورالنهر حاکم شود و ادعا می کرد از بستگان چنگیز است

۱۹- در هنگام حمله تیمور به ایران چه اتفاقی است؟

جواب: تیمور با سپاهیانش به ایران حمله کرد در پی این حمله حکومت های محلی ایران از بین رفتند و دوباره بیشتر شهرها و روستاهای کشورهای ایران شدند

درس ۲۱

۱- جانشینان چنگیز و هلاکو و تیمور بعد از پدرانیشان چگونه رفتار کردند؟

جواب: بعد از آشنایی با مردم ایران تحت تاثیر عقاید و آداب و رسوم ایرانیان قرار گرفتند و مسلمان شدند و از خشونت و ویرانگری فاصله گرفتند و عمران و آبادی را در ایران تشویق کردند.

۲- وزیران ایرانی سعی می کردند مغولان را راهنمایی و هدایت کنند و راه و رسم کشور داری را به آن ها بیاموزند

۳- خواجه رشید الدین فضل الله همدانی که بود و چه کرد؟

جواب: از وزیران دانشمند دوره ایلخانان بود که چندین کتاب علمی نوشت و به دستور او بناهای زیادی چون مسجد و مدرسه و بیمارستان ساخته شد

۴- خواجه نصیر الدین توسی که بود و چه کرد؟

جواب: از مشاوران هلاکو بود که سعی می کرد عادت های زشت مغول ها از جمله وحشی گری هایشان را تغییر دهد

۵- خواجه نصرالدین توسی ریاضی دان و ستاره شناس بزرگی بود که به همت او رصد خانه مراغه تاسیس شد

۶- در زمان جانشینان چنگیز و هلاکو و تیمور مردم ایران برای آبادی ایران چه کردند؟

جواب: به تدریج ویرانه ها را به شهرهایی آباد و پر رونق تبدیل کردند و شهرنشینی را در ایران گسترش دادند و بناهای زیادی مانند مساجد و کاروان سراها و حمام ها و برج ها و... ساخته شد

۷- شاهرخ که بود و چه کرد؟

جواب: شاهرخ پسر تیمور برخلاف پدر خود مردی نیکوکار بود و سعی می کرد هر جا که پدر ویران کرده است آباد کند و مدارس و کتابخانه های بسیاری ساخت

۸- مسجد گوهر شاد کجاست و به دستور چه کسی ساخته شد؟

جواب: در مشهد از بناهایی است که به همت گوهر شاد همسر شاهرخ ساخته شد

۹- کاروان سرای شرف کجاست و از آثار کدام دوره است؟

جواب: در نزدیکی شهر سرخس از استان خراسان رضوی از آثار دوره جانشینان چنگیز و هلاکو و تیمور است

۱۰- از شاعران برجسته دوران مغول و تیموری نام ببرید؟

جواب: عطار نیشابوری - مولوی - سعدی - حافظ